

СЛОВО О КЊИЗИ И О ЈОШ ПОНЕЧЕМУ

Бобан Миленковић, протојереј ставрофор

Калимнос, Грчка

и-мејл: boban.fani@gmail.com

Слово о књизи, јесте, реч воде о месту са којим гради свој извор, којим се открива као Вода Жива за оне који су гладни и жедни правде ради. Слова у књизи нису знаци писања, већ су прословљавање онога који пише и ословљавање онога који чита Словом које словима говори. Слова у књизи су увек једно слово – Слова о словесности и смисаоности писца и читаоца који се у Слову, Словом и сами преображавају у извор Слова. У књизи нема текста већ само слова од Слова.

Са друге, пак, стране, у тексту не постоје слова, иако има знакова писања са љуштуром слова којима се преноси од бесловесног бесловесно бесловесном. Попут одела без тела или тела без душе, знаци количином текста количином покушавају да попуне унутрашњу празнину ка којој будући без Слова и воде.

Празнина

Кад би тишина и белина папира писале, можда би се неприродна суштина смрти могла да се исказе. Никакво постојање у њој не нестаде, али свако непостојање као постојеће траје. Када би њихови крајеви могли да се споје она би нестала, али граница тог бездана је безнадна машта човека којом је држи у посотјању.

До ње се долази негацијом Слова, једине стварне стварности под сунцем и свим световима, те на тај начин човек сам себе грехом бесловесности смрћу и паклом кажњава. Негирањем Слова живот се претвара у празнину досаде трајања – у једно тражеће гребање по зидовима слепе илузије, не би ли се у томе осетио неки смисао или правац. Опасна је то тамница од сна до сна без радости одмора и новог јутра. Жива смрт, а не живот, иза те маске трајања у коме је једино нестајање трајно.

Празнина није празна, камо среће да је празна, напротив пуна је свега, а само наду изједа и тиме живи. Ако се побуниш прво њу сакрије, а ако си непокретан онда ти твоју фантазију за наду представља. Зато шта би је боље описало од празног простора – папира – без слова, без мисли-речи, па опет све то у њему има, а не може.

Ако се добро загледамо у празнину видећемо – иако ништа нема за око да жели да се види – да је она некако ограничена, иако жели да се шири. Празнина је некако ограничена временом у простору и изван тога не може постојати, без обзира на то што по себи покушава да негира постојање и сва је сабијена и неостварена собом. Паклени је то парадокс постојања празнине. Празнина, а има постојање као вечну негацију, то је довољно да је представи као муку (смрт) која траје. Једноставно празнина не може да буде сама, потребују јој друге празнине, које, као и све празнине испуњене собом, саме себе једу да би себе рађале...

Наставимо ли даље, видећемо да је празнина, у ствари, скуп могућности око нечега или неког које се не остварују због тога око чега јесу. Нажалост, најисправније је рећи, скуп око неког ко је самопретворен у нешто безлично, коме сметају могућности. То нешто покушава да се користи својим могућностима, али будући дато чини на погрешан начин само продубљује празнину. Једном речју, празнина је егоизам прихваћен као начин постојања, а то је истовремено и начин постојања пакла, како за човека, тако и за демона. Колико егоиста, толико комадића пакла, колико егоизма, толико муке. Огромна је разноврсност остварена кроз неоствареност, а то је, опет, пакао, будући да све што се у том кругу дешава не дешава се по остварењу воље егоисте.

Из једног таквог круга немогуће је Словом оловити папир удахнувши му слова словесне књиге, јер словесност књиге је увек усмерена порука, ка и за другог. Поруке и књиге су остварене, оно у тексту – иако порука – јесте неостварено у Слову писање. Мало да појаснимо све то око књига-порука.

ПОРУКЕ

Написане, а не и остварене, поруке су као пола уздаха или недовршени корак пресудног трена.

Почетак неостварења је у писању, без снаге и да се пошаље (објави) написано. Порука у том стању је попут воденог притиска који, иако усмерен, не излази ван већ удара у неки, за њега, невидљиви вентил који има снаге да га

заувек затвори у том напону. Тако, оно што би донело олакшање кроз очишћење постаје могуће сабрање сваког отпада којим би хранило свој притисак у рату са зидовима околo.

То је оно деструктивно и могуће разградљиво у томе, истовремено, уколико се смогне снаге да се притисак преусмери могућ је пробој окружења ка нечему добром, као када добро семе пробије грубу љуску око себе. Добро семе када проклија онда и онај нанос смећа претвара у храњиво ђубриво из кога се гради живот слободан отпада. Међутим чак и ако се то деси, заокрет ка добру, не престаје присуство првобитног, тако да кажем, прималног крика скривеног у неоствареној поруци, који остаје нераскидив печат свега произашлог из поруке.

Ово нам даје довољно ширине да разумемо да остварена порука подразумева још нешто осим писања и слања, наиме, постоје трећа, четврта и пета компонента, а то су пријем, разумевање примљеног и одговор на примљено.

Пријем је први степен испита личног препознавања између пошиљаоца и примаоца, и то на висини познања, а не знања. У том случају на први поглед је битно да се знају имена између њих, али често нема имена. Па, ипак, свака порука се пише и шаље да би била позната као порука једног човека једном човеку, али не и да је увек све то препознатљиво за незнанце и сл., тако да нема увек имена, али има познања на релацији пошиљалац прималац. Мало баналан пример за то су графити по зидовима у стилу: „Волим те“ и сл., за нас који то читамо као мртво слово то је можда и симпатично, али има смисла само за оног ко препозна да је то за њега написано. Овакве крипто поруке на јавним местима су и израз акумулације незадовољства због немогућности личног остварења, које, опет, на тај начин вапи да га неко препозна и избави из анонимности у којој царује самоћа.

У сваком случају, пријем у себе укључује лично прихватање, а то је предуслов за правилно разумевање поруке, што показује степен блискости, прожетости, између пошиљаоца и примаоца, без чега нема позитивног остварења поруке које се види кроз одговор.

Одговор у себи има моћ стварања (остварења поруке као отворености за напред) и моћ затварања свега напред реченог. Одговор је коначан печат настале поруке, која га је иницирала. Нормално, одговор може да буде на различите начине изречен или остварен, али, без обзира на то када се деси или буде

препознат (наиме и он већ прелази у стање послате поруке), он не губи своју тежину, јер ствара нову акцију која чека реакцију.

Треба бити опрезан са порукама, без обзира на то како их пишемо и шаљемо (речима, делима, неделима, покретима и итд, једном речју, својим животом), јер никада не знамо да ли ће нас човек разумети, а ако изгубимо човека, изгубисмо и Бога.

Да би све ово могли разумети, неопходно је да нађемо сигурне тачке ослоња. Такве тачке су нам неопходне да би, ређајући друге тачке на њих, правили полуправу свог живота, избегавајући замку круга, тј. тачка који није ништа друго до материјализовани круг. Две сигурно неопходне тачке, без којих је немогуће словесно словити (писати) Словом словима живота, јесу Библиотека и Библиотекар. Велика слова којим су написана ова два појма нису грешка већ знак њихове вредности и достојанства, које у себи имају да би га другима подарили.

Библиотека
и
Библиотекар

Одмах на почетку ваљало би приметити да су појмови *библиотека* и *библиотекар* од оних појмова које сматрамо свакодневно разумљивим, толико разумљивим и свакодневним да смо њихов смисао и значај за нас заборавили. Некако су нам постали страни и боцкаво неприхватљиви, баш као и глас савести пред неким, назови слатким, грехом.

Да би нам значај Библиотеке и Библиотекара за словесност човека био темељно јаснији, неопходан нам је пример за то, надам се да ми се неће замерити ако се користим примером Светог Писма или Библије. Наиме, Свето Писмо (Библија) је сама по себи једна веома велика Библиотека, будући да је сабор многих књига на једном месту ради Слова Које човеком говори човеку, дарујући му словесност.

У њој саборују Слово и словесни – то је сигурно, међутим, да би се користили тиме неопходан нам је познавалац – не зналац – (те Библиотеке) Слова, а то је Библиотекар. Просто речено, Библиотекар није (само)службеник који зна где се који текст налази већ је он онај ко сабор књига познаје, без обзира на бројно стање његових учесника. Из те перспективе, Библиотекар је

први путеводитељ ка словесности, али и њен пројавитељ пред читаоцем, будући да познаје тајну Слова Које је кључ књиге у којој се Словом сливају све књиге у свим световима. Мост између Слова и човека жељног словесности јесте Библиотекар, човек који – напомнимо то још једном – иако прима плату, није (само)службеник већ родитељ човека на путу књиге.

Библиотекар рађа, дарујући кључеве мудрости у руке читаоца. Знање које стичемо у школама, ма колико било корисно, није исто што и мудрост. Библиотека и Библиотекар су ту да нам покажу да мудрост није информација коју знамо, већ да је mudar онај ко препознаје словесно слово у човеку. Чудно звучи, али је тако, на крају од Слова преко Библиотеке и добрих Библиотекара научимо, оумудримо се, да је сваки човек једна словесна књига, коју свако од нас на свој начин пише – неки Словом, а неки (само)знацима времена и простора. Да човек је та књига од које потичу и у коју се сливају све књиге Словом писане. Познање овакве словесне мудрости је, морамо признати, вредније од кодекса текстова, који траже знање којим кидају сваку могућност познања.

Није никакво чудо што су поробљивачи човека толико против Слова, Библиотека и Библиотекара, јер без њих нема мудрости, али има магије засноване на информацији без мудрости Слова. Информисани човек без словесности је мртва ствар која не одлази у Библиотеку, баш као што и компјутер не чита већ само складишти информације, које без мудрости складишти по налогу другог, не бирајући их.

Ако нестане Слова, Библиотеке и Библиотекара, угасиће се извор мудрости око кога су се и школе увек формирале. Библиотека и школа су нераскидиве, школа је тело, али Библиотека је душа људског учења, јер у себи увек нуди слободу и ширину познања, којих у свакодневној настави најчешће нема. Са тог извора смо сви ми радо пили сакривене тајне, о којима нам професори нису говорили. Неки то нису хтели, а неки то нису смели, али је и једне и друге надомештала Библиотека, тако да школа без Библиотеке није Школа, ма који степен образовања она у својој дипломи носила.

Намеће се просто питање, ако се укидају Библиотеке, шта је следеће? - можда укидање слова и писмености уопште? Да нам се преко тог напора казлу прикривено не поручује да у Србији вишенема места за словесног (слободовољног) човека већ само на машине које говоре оно што им диктирају програмери компјутера и власници «друштвених» мрежа? Можда је циљ

поробљивача човека да човек постане само глупо складиште информација које нема моћ размишљања вам задатог програма? Такав човек би био добар за рециклирање у недоглед, али би био неспособан за стварање живота. Није никакво чудо што су, такозване „друштвене мреже” толико популарне у свету у коме су књига – не збирка текстова и информација – и Библиотека постале сувишне, јер се изгубио блиски, лични, сусрет са другим човеком.

Држећи књигу у руци, сусрећеш се са мноштвом светова – мирисом, додиром, топлином, тежином, погледом – који ти свако о себи нешто каже, а сви скупа дају пуноћу печата прочитаном у њој – једноставно, имаш нешто живо у руци које бива препознато као искорак писца према теби. То немају у себи електронске књиге, ма колико биле корисне за брзи рад са њима, јер оне су ту ради лакшег циркулисања информација које имају у себи, те су на тај начин осакаћене и непотпуне. Сваки књижевник, ако је прави писац, јесте Песник-Творац, који ствара нову одступницу од знања које нас замара и притиска, а ка том благословеном изласку у одмор мудрости могу да нас упуте најбоље Библиотекари који познају словесне књиге, трудећи се да их навала лошег на папиру не удави за човека.

Као што се може приметити, немогуће је словити слово о књизи, а не словити и човеку, јер та два појма су нераскидиво везана, баш као и Библиотека и школа, једни без других не иду никуда. Чак се међусобно прожимају преплићу: човек – као саборник свега видљивог и невидљивог, најсловеснија књига написана руком Слова под сунцем – са Библиотеком сабором књига сакупљених и сачуваних од човека за човека; словесност – напредовање у преображају помућеног и ка хаосу усмереног у смислено и слободно – и школа уточиште и мирно пристаниште за правилно коришћење живота, који нам Слово нуди и са нама гради у словесности.

Ваља нам све то сачувати за нека будућа поколења, ако и једно изгубимо, неће ваљати.

22.11.2015.

